

Міністерство освіти та науки України
Галицький фаховий коледж імені В'ячеслава Чорновала

Циклова комісія журналістики

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему:

**Особливості видання фантастичної літератури на книговидавничому
ринку України**

Виконала:

студентка 4 курсу,

групи В-41

спеціальності 061 «Журналістика»

Гандзюк С. В.

Науковий керівник: Бездіжа А. А.

Рецензент: Вишневська Г.Б

Оцінка _____

Тернопіль – 2023

Гандзюк С. В. Особливості видання фантастичної літератури на книговидавничому ринку України

Дипломна робота на здобуття кваліфікації фахового молодшого бакалавразі спеціальності 061 «Журналістика» (ОП «Видавнича справа та редагування»). Галицький фаховий коледж імені В'ячеслава Чорновола, 2023. 37 с.

Роботу присвячено дослідженню жанру фентезі на книговидавничому ринку України. Виокремлено стан жанру в літературі, з'ясовано його місце в читацькій аудиторії, проаналізовано твори українських письменників, які працювали в жанрі фентезі.

Ключові слова: жанр, фентезі, ринок України, видавнича справа, література.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1 ФЕНОМЕН ФЕНТЕЗІ В СУЧАСНОМУ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВІ.....	7
1.1 Фентезі як новітній жанр сучасної літератури.....	7
1.2 Джерела становлення фентезі.....	10
1.3 Жанрові особливості та риси фентезі.....	13
РОЗДІЛ 2 СПЕЦИФІКА РЕДАКТОРСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ ФЕНТЕЗІЙНОЇ ЛІТЕРАТУРИ В УКРАЇНІ.....	19
2.1 Особливості редакторської підготовки фентезі на прикладі Макса Кідрука «Заирни у мої сні».....	19
2.2 Редакторська підготовка фентезі Володимира Арєнєва «Порох із кісток».....	21
2. 3 Особливості фентезі Дари Корній «Сузір`я Дів».....	23
2.4 Аналіз видання Марини та Сергія Дяченків «Ритуал».....	25
2.5 Порівняльний аналіз видань.....	27
ВИСНОВКИ.....	31
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	34

ВСТУП

Читання це один із наймогутніших методів пізнання навколишнього світу. Воно розвиває свідомість, формує характер читача, волю, психіку, впливає на світогляд, а також розкриває проблемні запитання сучасного світу. Художня література – це один із основних важелів, що формує особистість. Автор через свій твір, може вплинути на долю людей, застерегти від помилок минулого і направити на правильний шлях, щоб вберегти від помилок майбутнього.

У творах, створених у жанрі фентезі, виражається зовсім інший світ, не схожий на наш. В світ де звірі можуть розмовляти, а машини літати, де є вічне життя, і не має війни, де є тільки мир і злагода. Автори цих творів зазвичай, не опираються ні на що, це тільки їхній політ фантазії, але інколи опираються на стародавню міфологію. Для розвитку особистості ці твори є дуже корисними, адже вони розвивають фантазій, наштовхують на нові ідеї. Особливо корисними для прочитання вони будуть для дітей, але тоді потрібно вибирати фантастику дитячу.

Ця література може внести певні корективи у сучасне життя та сформувати справжніх лідерів з зовсім іншим критичним мисленням. Більше зацікавлення читачами творами цієї тематики, збільшує їх кількість у видавничому репертуарі успішних українських видавництв і зумовлює **актуальність дослідження.**

Мета роботи: дослідити особливості жанру фентезі на книговидавничому ринку України.

Для реалізації мети потрібно виконати наступні **завдання:**

- ✓ Дослідити фентезі, як сучасний жанр літератури.
- ✓ Розглянути теоретичні засади про літературно-художні видання та їхню типологію.
- ✓ Виокремити критерії фентезі як жанру художньої літератури.
- ✓ Дослідити становлення жанру фентезі.

- ✓ З'ясувати які видавництва в Україні випускають літературу в жанрі фентезі.
- ✓ Висвітлити особливості редакторської підготовки на прикладі конкретних видань.
- ✓ Зробити порівняльний аналіз видань.

Об'єкт дослідження – видання в жанрі фентезі українських авторів.

Предмет дослідження – особливості їх редакційно-видавничої підготовки.

Джерельною базою дослідження стали чотири твори, українських сучасних авторів: Ліни Костенко, Оксани Забужко, Дари Корній, а також Марини та Сергія Дяченків, зокрема видані їхні твори, у жанрі фентезі.

Методологічна база дослідження. Під час створення дипломної роботи були використані такі методи опрацювання інформації: аналіз, порівняння, узагальнення, пізнання і оцінювання. Метод узагальнення використовувався під час ознайомлення з творами, і формування певних висновків. Метод порівняння став у нагоді, коли ми порівнювали аналіз особливостей редакторської підготовки на прикладі різних авторів. Також ми оцінювали роботу редакторів, які працювали над випуском даних творів. Під час написання дипломної роботи ми пізнавали багато нової інформації.

Новизна роботи полягає у тому, що жанр фентезі є досить молодим, і на книговидавничому ринку України з ним працює досить не багато науковців.

Теоретичне значення полягає у використанні різних підходів для аналізу видавничої продукції. Результати цих досліджень і стануть основою для теоретичних висновків та узагальнень у контексті вивчення редагування фантастичної літератури.

У практичному аспекті роботу надалі зможуть використовувати студенти та науковці, під час вивчення жанру фентезі, дослідження його на книговидавничому ринку України.

Структура роботи. Дипломна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1 ФЕНОМЕН ФЕНТЕЗІ В СУЧАСНОМУ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВІ

1.1 Фентезі як новітній жанр сучасної літератури

Фентезі – це жанр сучасного мистецтва, дія в якому відбувається у вигаданому світі, де всі чудеса нашого світу є реальністю.

Жанр фентезі в літературі України постійно розвивається та знаходиться у стані активного розквіту. Завдяки талановитим українським письменникам фентезі отримує все більшу популярність серед читачів [1. с.10].

У сучасній українській літературі жанр фентезі є відносно новим, але активно розвивається. Ідеї та художні досягнення сучасних українських фантастів заслуговують на увагу літературознавців як помітне явище сучасного мистецького процесу. Особливо важливо враховувати, що твори у жанрі фентезі, який замінив популярний у середині ХХ століття науково-фантастичний жанр, привертають увагу широкого кола читачів, видаються великими тиражами і становлять значну частину сучасної літератури.

Фентезі як жанр новітньої літератури має глибокі коріння у міфологічних, фольклорних та літературних традиціях різних часів і народів. Жанр сформувався вже на початку ХХ століття і отримав визнання літературної критики з кінця 1920-х років. Відомий американський критик Хьюго Гернсбек (1884–1967), який вперше використав термін «фентезі» (англ. *fantasy*), чітко розмежував його від наукової фантастики, яку він назвав «sciencefiction».

Україномовна фантастика практично зникла у 1970–1980-х роках ХХ століття, але з'явилася з новою силою на початку ХХІ століття. Жанр фентезі стрімко набрав популярності серед читачів і з кожним новим твором завоював все більше сердець прихильників [5.с.64].

Фантастична література має свою специфіку сприйняття, яка пов'язана з особливостями психічного стану особи, що приймає ці твори. Любителі фантастики отримують естетичне задоволення, перш за все, від вигадок.

Фантастичний твір приваблює читачів, які мають чуття поетичного аспекту мистецтва, не новими ідеями, а своєрідністю фантастики, особливим фантастичним світом. Вік грає важливу роль у сприйнятті таких творів. Підліткам властива цікавість до уявного світу, бажання пригод і розширення світогляду, що перетворюються на прагнення поглибитися у духовне, зрушити стереотипи мислення та поведінки, виникає потреба у якісному новому, незвичному погляді на світ. Крім вічних психологічних причин, які зумовлюють зацікавленість авторів та читачів у фантастиці, таких як поєднання абстрактного та критичного мислення зі здатністю вірити у мрію та бажанням пригод, існують фактори, які є характерними для певних історичних періодів розвитку літератури і громадської свідомості. В кінці XIX – на початку XX століття до згаданих явищ додаються історичні обставини, які підсилюють цікавість на якісно новий рівень.

Криза сприйняття світу, процес формування «світу без Бога», руйнація самоусвідомлення людини як вершини творіння і самоцінності внутрішнього світу спонукають людину шукати духовну підтримку у закритих напрямках, які раніше були недоступні. Швидкий розвиток науки і техніки не може забезпечити таку підтримку, технології не дають відповіді на питання Добра і Зла. Більше того, людина стає залежною від машин. Виникає враження, що старий звичний світ зникає безповоротно. Поява психоаналізу, його надзвичайна популярність на першому етапі, спонукає до пошуку істини у глибинах психіки людини. І хоча інтерес до психоаналізу як наукового методу з часом заспокоюється, на цьому фоні зростає інтерес до міфу як глибинного фундаменту людського та історико-культурного буття [12.с.25].

Одним з основних трендів розвитку фентезі в Україні є повернення до національної спадщини та української міфології. Багато письменників використовують українські легенди, міфи, казки та історичні події як основу для створення своїх фантастичних світів. Це дозволяє створювати унікальні історії, які зводять міфологію до сучасності та розкривають українську культуру.

Крім того, фентезі в Україні відзначається розмаїттям піджанрів. Від класичного епічного фентезі до городського фентезі (urbanfantasy), де фантастичні елементи переплітаються з реальним світом у міському середовищі. Українські письменники також активно використовують субжанри, які поєднують фентезі з іншими жанрами, наприклад, історичним романом або науковою фантастикою.

Літературні твори, які використовують народний фольклор, можна також розглядати як фантастичні. Вони містять елементи фантастики, які додають уявність і незвичайність до сюжетів[14.с.21].

Наприклад, «Енеїда» Івана Котляревського, «Мертвецький Великодень» Григорія Квітки-Основ'яненка, твори Миколи Гоголя «Ніч перед Різдвом», «Сорочинський ярмарок», «Вій» і «Страшна помста», а також багато творів Тараса Шевченка і недописана оповідь Олександра Стороженка «Марко Проклятий» – всі вони мають фантастичні елементи, які додають магії та чудесності до сюжету.

Також Леся Українка, у своїй «Лісовій пісні», використовувала матеріали з українського фольклору, що надавало твору фантастичної атмосфери.

У статті Лесі Українки «Утопія в белетристиці» (1906 рік, «Нова громада»), вона зазначала зростаючу тенденцію утопічного письма до майбутніх настанов з фокусом на технології. Це становило виклик наступним авторам і, за словами історика Вальтера Смирнова, прокладало шлях для наукової фантастики [3.с.24].

Інші популярні автори фентезі в Україні включають Василя Шкляра, Олену Пчілку, Марину та Сергія Дяченків та багатьох інших.

Українська література має кількох науковців, які вивчали жанр фентезі.

Володимир Антонович, він є одним з перших українських дослідників фентезі. В. Антонович працював над теоретичними аспектами фантастичної літератури, включаючи фентезі, та впливом цього жанру на українську культуру.

Олександра Костецька, вона вивчала фентезі в контексті української літератури. О. Костецька проводила дослідження, досліджуючи фентезі як один із жанрів української сучасної прози та аналізуючи його характерні риси та тенденції розвитку.

Олександр Лящук, він також є відомим українським дослідником фентезі. О. Лящук працював над вивченням міфологічного та культурного контексту українського фентезі та розкривав його зв'язок з національною спадщиною.

Юрій Лавріненко, він є автором досліджень, присвячених фентезі в українській літературі. Ю. Лавріненко аналізував жанрові особливості фентезі, його роль у формуванні читачкої аудиторії та взаємодію з іншими жанрами[12.с.21].

Це лише кілька прикладів українських науковців, які досліджували жанр фентезі. Є багато інших вчених, які також внесли свій вклад у цю область.

Фентезі представляє собою протилежність реальності, є ідеологією тексту, де майстерно закодовані реалії, події та явища, що вплетені в текстові площини й звертаються до над свідомого «трансцендентного бачення». Цей жанр використовує образи, символи, міфи й легенди, які автор подає читачеві, щоб розкрити загадки його ідеології.

Так, як жанр фентезі, набув не аби якої популярності серед читачів, практично кожне українське видавництво, яке займається випуском в світ художньої літератури, має в своєму каталозі книги даного жанру.

1.2 Джерела становлення фентезі

Фентезі як літературний жанр має глибокі корені, які сягають до давніх часів. Основними джерелами становлення фентезі є міфологія, фольклор, легенди та казки, а також історичні події та літературні традиції. Міфологія та фольклор: фентезі часто використовує міфологічні та фольклорні елементи для побудови своїх світів та персонажів.

Жанр фентезі з'явився в Англії на початку XX століття і має свої коріння в міфологічних і казкових мотивах. Його засновником вважається професор Оксфордського університету Дж. Р. Р. Толкін. Фентезі спрямована на розкриття вічних морально-філософських і соціальних питань, але ці питання розглядаються в іншому, паралельному світі, у своєрідному «третьому королівстві», створеному на основі різних міфів, легенд і епосів, перетворених фантазією автора[11.с.14].

Основна мета фентезі полягає не в розповідях про великих воїнів, магів і сутностей з надзвичайними здібностями, а в оповіданні про боротьбу Добра і Зла в людській душі, про шляхи самовизначення особистості. У цьому жанрі будь-яка містика, чарівні істоти та ясні розмежування сил є лише засобами для більш образного і чіткого розповідання, а не його основою.

Фантастичні твори охоплюють безліч тем, відображаючи нескінченну уяву людей. Анатолій Нямець стверджує, що незважаючи на різноманітність тем, існує спільний елемент, що об'єднує всі фантастичні твори. Він вказує: «Незалежно від того, про що розповідає фантастика – подорожі в часі, існування далеких позаземних цивілізацій, неймовірні пригоди космічних Робінзонів, жахливі планетарні катаклізми, екологічні катастрофи, народження та загибель галактик – у центрі цих розповідей завжди знаходиться Людина» [13.с.54].

Фентезі, у тому вигляді, в якому ми його сприймаємо сьогодні, як жанр літератури, нараховує близько двох століть. Проте його коріння сягають глибоко в легенди та міфи, а фантазія являє собою складову багатьох інших жанрів. Протягом багатьох поколінь люди вірили в легенди та міфи, і це стало невід'ємною частиною їхньої культури. Одне є впевненим – історії про героїв, які змагаються зі страхіттями у службі вищої мети, мають позачасовий характер. Романи у жанрі фентезі часто мають щасливий кінець, хоча важливі персонажі другого плану можуть загинути.

Історії, такі як «Одіссея» чи «Легенда про короля Артура», впливали на культуру та формували її протягом віків. У світі фантазії читач може

потрапити у час і місце, де все відбувається так, як він бажає. Фентезі– жанр, який привертає увагу не тільки певної вікової групи читачів. Багато дорослих також цікавляться пригодами, які розгортаються у романах, таких як «Хобіт» або «Гаррі Поттер». Успіх фільмів, таких як «Володар кілець» і фільмів про «Гаррі Поттера», а також екранізація роману Клайва Льюїса «Лев, Чаклунка і платяна шафа», привернули увагу до жанру фентезі, і цій увазі продовжує зростати[13.с.12].

Міфи та легенди завжди були важливою частиною культури з самого початку. Література починалася з цих історій. Вони не тільки пояснювали світ, в якому живуть люди, і передавали життєві уроки та моральні цінності, але й надавали розвагу. Жанр фентезі відкриває двері до світу магії, демонструючи, що вона може існувати навколо нас. Він показує, що магія не тільки зовнішня, але і присутня в нашій власній сутності.

Фентезі дає нам можливість втекти в інший світ, де правила реальності переплітаються з казками та легендами. Він надає нам можливість побачити себе в ролі героя, який пройшов небезпеки, здолав перешкоди і здобув перемогу. Цей жанр допомагає нам зрозуміти глибинні моральні та етичні питання, а також ставити під сумнів загальноприйняті норми й цінності.

У фентезі ми знаходимо неймовірні світи, в яких зустрічаються різноманітні створіння – від ельфів та гномів до драконів і чарівників. Цей жанр дозволяє нам відчувати себе частиною цих фантастичних світів і побачити, як вони впливають на героїв, які в них живуть. Фентезі розкриває перед нами не тільки магію, але й сили добра й зла, боротьбу за владу, віру в самого себе та важливість справедливості.

Отже, фентезі– це жанр, який заснований на багатовіковій історії міфів та легенд, але водночас він розширює їх рамки і дозволяє нам створювати нові світи та переживати незабутні пригоди разом з героями.

Легенди, міфи та оповідання про героїчні подвиги та магію надихають письменників на створення фантастичних світів, де реалія змішуються з

міфологічними створіннями, чарівними предметами та незвичайними магічними силами.

Історія та культура, фентезі може брати натхнення з історичних подій, періодів та культурних традицій. Автори розгортають свої історії в атмосфері середньовіччя, античності або інших історичних періодів, змішуючи реальні події з фантастичними елементами.

Культурні особливості і народні звичаї також можуть знайти своє відображення у фентезійних світах та персонажах. Багато сучасних фентезі авторів вплинули та вдосконалили класичні літературні жанри, такі як епічний роман або казкова повість. Вони розширили межі цих жанрів, додавши фантастичні елементи, складні персонажі та багат шарову сюжетну лінію. Популярність фентезі великим чином збільшилась завдяки фільмам, телесеріалам.

1.3 Жанрові особливості та риси фентезі

Література має багато різних жанрів, кожен з яких має свої особливості.

Твори у цьому жанрі мають серйозний тон. Головною темою епічних полотен є боротьба з надприродними силами зла. Фентезі характеризується наявністю фантастичних рас, таких як ельфи, гноми, гобліни, концепцією магії, докладними картами місць подій, пророцтвами, що передбачають негаразди, вигаданими мовами та великим обсягом.

Не існує однієї загальної класифікації жанрових принципів та ознак. Кожна епоха вносить свої корективи, а кожна література має свою специфіку. У цій статті я розглядатиму принципи створення текстів у жанрі фентезі. Фентезі, без сумніву, є самостійним жанром, оскільки має такі ознаки, яких немає в інших жанрах. Саме на основі цих ознак фентезі виокремлюється як окремий жанр.

Героїчне фентезі, починаючи з саги Роберта Говарда про Конана з Кімерії, стало популярним жанром, який включає безліч наслідувань, таких як твори Фріца Лайбера, Фреда Сейберхегена та Ларрі Нівена. Головні герої

цих книг часто є міцними варварами величезного зросту, які володіють дворучною зброєю і рідко вміють читати. Вони подорожують самотужки або з екзотичними спільниками, вирішуючи проблеми силою. Героїчне фентезі охоплює широке коло обов'язків героїв, таких як мандрівки, боротьба зі злом, протистояння темним володарям, рятування красунь та пошук коштовних артефактів.

Твори Майкла Муркока у жанрі героїчного фентезі суттєво відрізняються від книг Говарда. Муркок наближається до епічного фентезі, включаючи поняття багатосторонності світів, безкінечності втілень та повторюваності долі. Усі головні герої Муркока, такі як Корум, Хокмун, Ерікезе і Ельрік, є різними втіленнями одного Вічного Героя.

Кожен з героїв Муркока є принцом, у нього є кохана та вірний друг, він бореться спеціальним мечем, призначеним саме для нього (зазвичай Чорний Меч, що є втіленням Вічного Меча Вічного Героя, який зустрічається в багатьох книгах). Крім того, кожен герой має якусь фізичну особливість, яка різко відрізняє його від інших людей і надає йому відтінок приреченості. Наприклад, принц Корум не є звичайною людиною, а останнім принцем загубленої древньої раси, тому має жовті очі з червоними білками, а принц Ельрік є альбіносом і так далі.

Таким чином, казкова та міфологічна шаблонність є важливою складовою творів Муркока, сприяючи їх зв'язності та розгортанню циклу.

Твори високого, або епічного, фентезі характеризуються серйозним настроєм. Цей жанр переважно описує боротьбу проти надприродних сил зла. В ньому часто зустрічаються фантастичні раси, такі як ельфи, гноми та гобліни, концепція магії, детально прорисовані карти місць подій, передбачення пророцтв, створення вигаданих мов та великі обсяги творів.

Один з найвідоміших авторів високого фентезі—Дж. Р. Р. Толкін, який написав «Володаря перснів», «Гобіта» (попередній до трилогії) та «Сильмариліон». Толкін не просто створював історії, він вигадував мови, а на основі цих мов створював міфологію для народів, що населяють його світ.

Саме він вніс великий внесок до популяризації ельфів – витончених безсмертних істот, гномів - маленьких, але сильних підземних ремісників, спеціалізованих у металообробці, та ентів–довго живучих деревоподібних гуманоїдів.

Роберт Джордан також створив величезний світ в своєму циклі «Колесо часу», у якому зустрічаються понад 1700 персонажів. У світі Джордана існує понад десять націй, кожна зі своїми унікальними традиціями та особливостями, а також особлива раса огрів, які поєднують в собі риси гномів і ентів з творінь Толкіна. Автор успішно написав 11 томів, але не встиг завершити фінальну книгу «Пам'ять світла»[16.с.25].

Ігрове фентезі, в основному, отримало свою назву від рольових ігор, які стали джерелом натхнення для цього жанру книг. Зазвичай, книги ігрового фентезі схожі на опис подій, які відбуваються у рольовій грі – група героїв подорожує по фантастичному світу, дотримуючись рольових правил, таких як магічні заклинання чи інші механіки гри.

Жанр історичного фентезі тісно пов'язаний з концепцією альтернативної історії. Зазвичай, дія розгортається в минулому, на фоні відомих історичних місць, подій або епох, проте з додаванням фантастичних елементів, таких як магія чи міфологічні створіння.

Живопис у жанрі фентезі виходить за рамки самостійного літературного жанру і має коріння у фольклорі, міфах та легендах. Вже до створення самостійного жанру фентезі були художники, які втілювали цей стиль у своїх творах, зокрема прерафаеліти[17.с.24].

Розвиток фентезі у живописі відбувався паралельно з літературою. Художники часто створювали обкладинки для книжок та ілюстрації, допомагаючи візуалізувати фантастичні світи. Один з прикладів сучасного фентезі-ілюстратора – Брайан Фрауд. Також варто зазначити сучасну британську художницю Жозефіну Волл, яка працює в стилі фентезі.

Основні жанрові особливості фентезі включають наступне:

Фантастичний світ –фентезі часто відбувається в альтернативних світах або уявних реаліях, які відрізняються від нашого сучасного світу. Ці світи можуть бути повні чарівництва, магії, міфічних істот, магічних предметів та розповідей про героїв, які впливають на події своїми діями.

Магія та надприродні явища –фентезі часто зосереджується на наявності магії, чарівництва та надприродних явищ. Герої можуть мати магічні здібності або використовувати магічні артефакти для досягнення своїх цілей.

Епічний сюжет –фентезі часто має епічний характер, з фокусом на великих подіях, геройських подвигах і епічних битвах між добром і злом. Часто це пов'язано з важливими місіями або квестами, які герої здійснюють для врятування світу або досягнення своїх цілей.

Різноманітність міфологічних істот –фентезі багатий на різноманітність міфологічних істот, таких як ельфи, гноми, дракони, орки, чарівні створіння та інші уявні істоти. Ці створіння можуть відігравати важливу роль у сюжеті і взаємодіяти з головними героями.

Боротьба зі злом – центральною темою фентезі є боротьба зі злом. Герої вступають у конфлікт з темними силами, тиранами або загрозами, що загрожують.

Література має різноманітні жанри, кожен з яких має свої особливості і характерні риси. Фентезі– це самостійний жанр, який відрізняється від інших жанрів. Він характеризується наявністю фантастичних світів, магії, надприродних явищ, різноманітності міфологічних істот та епічного сюжету, з фокусом на боротьбі зі злом. Фентезі є окремим жанром зі своїми власними принципами та особливостями, такими як створення фантастичного світу, використання магії та наявність різноманітних міфологічних істот [24.с.25]. Варто зазначити, що жанрові принципи та ознаки можуть змінюватися залежно від епохи та літературної традиції. Кожна епоха вносить свої корективи, а кожна література має свою специфіку. Тому, вивчення жанрів в літературі включає розгляд принципів створення текстів у кожному жанрі, включаючи фентезі. Загальні жанрові особливості включають роман, поезію,

драму, новелу та есе. Кожен з цих жанрів має свої характерні риси і цілі. Роман пропонує довгий наративний текст, поезія використовує мовні засоби для вираження почуттів та ідей, драма орієнтована на представлення дій і діалогів на сцені, новела фокусується на одному конкретному епізоді або настрої, а есе дозволяє автору висловлювати особисті думки та роздуми на різні теми.

Таким чином, література має широкий спектр жанрів, і кожен з них привносить свої особливості до світу літературного творчості. Не існує однієї загальної класифікації жанрових принципів та ознак, оскільки вони залежать від різних факторів, таких як культурні традиції, літературні школи та індивідуальність письменника. У статті зазначено, що фентезі є самостійним жанром, оскільки має унікальні характеристики, такі як наявність фантастичного світу, магії та надприродних явищ, різноманітність міфологічних істот та епічний сюжет. Фентезі зазвичай пропонує читачеві уявні реалії, які відрізняються від нашого сучасного світу, і надає можливість погрузитися в світ магії та пригод. Описані також загальні особливості інших жанрів. Роман відзначається довгим наративним текстом, який розкриває складні персонажі, відносини та сюжетні лінії. Поезія, натомість, використовує специфічні мовні засоби, такі як ритм, рима та образотворчість, для вираження почуттів та емоцій. Драма зосереджена на представленні дій та діалогів між персонажами на сцені, а новела - на змальовуванні одного конкретного епізоду або ідеї. Есе ж дозволяє автору висловлювати особисті думки та роздуми на різні теми.

Кожен жанр має свою унікальну специфіку, і вивчення жанрів літератури дозволяє краще розуміти різноманітність творчості та задовольняти різні смаки читачів. Жанрові особливості відображаються у структурі, тематиці, стилістиці та інших аспектах літературних творів. Наприклад, у романі, завдяки своєму довгому формату, автор може детально розкрити характери персонажів та розвивати складні сюжетні лінії. Роман може належати до різних піджанрів, таких як реалістичний, історичний,

фантастичний тощо, і кожен з них має свої власні конвенції та стилістичні особливості. Поезія, натомість, зосереджена на використанні ритму, рими та образотворчості для створення естетичного враження та виразу почуттів. Вона може мати різні форми, від класичних сонетів і віршів до вільного верлану та колажування слів. Поетичні тексти, завдяки своїй конденсованій формі, здатні передати емоції та враження з мінімальними засобами. Драма відображається у формі вистави на сцені, де діалоги та вчинки персонажів передаються живим виконанням акторів. Цей жанр надає можливість прямо відчувати емоційну напруженість і конфлікти між персонажами. Драми можуть бути трагічними, комедійними або зосередженими на психологічних аспектах. Новела, у свою чергу, зазвичай концентрується на одному епізоді або ідеї, дозволяючи авторові зосередитись на деталізації та аналізі. Вона може бути коротким і концисним жанром, що передає сутність за допомогою обмеженого простору.

РОЗДІЛ 2 СПЕЦИФІКА РЕДАКТОРСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ ФЕНТЕЗІЙНОЇ ЛІТЕРАТУРИ В УКРАЇНІ

2.1 Особливості редакторської підготовки фентезі на прикладі Макса Кідрука «Зазирни у мої сни»

Макс Кідрук – мандрівник, письменник, колумніст, патріот та популяризатор науки і подорожей. Він є лектором і автором циклу науково-популярних лекцій під назвою QUANTUM. Крім того, він є відданим фанатом груп Metallica, InFlames та якісного добротного року. Макс Кідрук є одним з найперспективніших молодих українських письменників.

Незважаючи на свої 32 роки, Макс Кідрук вже досягнув багато: він відвідав понад 30 країн, написав кілька популярних художніх та технічних книг, брав участь у створенні роману-антології «ДНК». Він також виявив свою відданість країні під час своєї подорожі до Нової Зеландії і навіть став автором хіта «Азаров, ай-яй-яй!». Очевидно, що у Кідрука багато тем для писання, і головне, він володіє справжнім мистецтвом слова. Його написання легке, захопливе, динамічне і різноманітне.

Макс Кідрук успішно експериментував з різними жанрами, що відображали його перехід від одного творчого етапу до іншого. Це дозволило нам систематизувати та узагальнити його літературну творчість.

Один з таких жанрів – тревелоги – є початковим для Кідрука як письменника. У його книгах, таких як «Мексиканські хронічки», «Подорож на Пуп Землі», «Любов і піраньї» та «На Зеландію!», він розповідає про свої подорожі до віддалених, екзотичних і маловідомих для багатьох українців країн, таких як Перу, Чилі, Мексика, Нова Зеландія, Еквадор та інші.

Вже в першому тревелозі, «Мексиканських хроніках», помітно проявляється особливий авторський стиль Кідрука. Він пише детально, але не надто завзято, відверто, з гумором, здатним на самоіронію та самокритику. Такий спосіб оповідання легко сприймається, ми віримо автору і маємо бажання приєднатися до нього, забути про щоденну рутину і планувати власні мандрівки в місця, де Кідрук вчиняв свої подвиги.

«Зазирни у мої сни» – це роман у жанрі драматичного технотрилера, написаний українським письменником Максом Кідруком. Виданий в вересні 2016 року та представлений на Форумі видавців, цей роман є третьою книгою в серії технотрилерів автора. Він пропонує оригінальний сюжет, що поєднує драматичні елементи з технологічними аспектами.

«Зазирни у мої сни» є захопливим романом, який поєднує в собі драматичний сюжет, технологічні елементи та емоційну напругу. Твір Макса Кідрука пропонує читачам цікаве поєднання реального світу і світу сновидінь, що створює унікальну атмосферу.

Роман розповідає історію батька, Мирона Белінського, який, намагаючись порятувати свого сина від примари, що оселилася у його снах, звертається до передових нейротехнологій. Ця подорож веде його до Америки, де він знаходить можливість зануритися у світ сновидінь, але з цим пов'язані небезпеки, яких він не передбачав.

В романі Кідрук створює захопливий наратив, де головний герой змушений боротися з внутрішніми демонами, шукати відповіді та ризикувати власним життям, щоб врятувати свого сина. Книга пронизана емоційною напругою, і читачеві представляються різноманітні питання про сутність сновидінь, взаємозв'язок реальності та мрій, а також про жертвовності, які люди здатні піти ради коханих.

У романі «Зазирни у мої сни» фентезі елементи присутні через поєднання реального світу і світу сновидінь. Основні фентезійні аспекти, які можна помітити в творі, включають:

Примара у снах, головний герой стикається з загадковою сутністю, яка оселилася у сновидіннях його сина. Ця примара володіє надприродними здібностями і поступово впливає на реальне життя.

Міжреалітетні подорожі, герой використовує передові нейротехнології, щоб зануритися у світ сновидінь та спробувати розкрити та змінити їх хід. Це дозволяє автору створити фантастичні локації, сцени та ситуації, які відрізняються від звичайної реальності.

Боротьба з надприродними силами, герой знаходиться в протистоянні з примарою, яка має свої власні цілі і магічні здібності. Це викликає напруження, боротьбу та використання фантастичних засобів для подолання перешкод.

Розкриття таємниць, головний герой розслідує походження та природу примари, розкриваючи фантастичні таємниці світу сновидінь і його вплив на реальний світ.

Ці фентезі елементи додають кольору та інтриги до сюжету роману, створюючи унікальну атмосферу та розширюючи межі можливостей героїв. Вони допомагають авторові висловити складні ідеї та теми через фантастичні образи та ситуації, що збагачують читацький досвід і роблять твір більш захоплюючим.

«Заирни у мої сни» викликає зацікавлення та роздуми про природу свідомості, снів та межі між реальністю та фантазією. Це захоплюючий твір, який залишає слід у серцях читачів і пропонує їм незабутню літературну подорож у світ таємничих сновидінь та людських бажань.

2.2 Редакторська підготовка фентезі Володимира Арєнєва «Порох із драконових кісток»

Володимир Арєнєв, працює у широкому спектрі жанрів та тематик. У його творах зустрічаються класична фентезі, сюрреалістична проза, містика, наукова фантастика, дитячі казки, фантастичні гуморески й інші. На початок 2010 року вже було видано 16 окремих книжок автора, а також більше сотні публікацій у колективних збірках та періодичних виданнях. Його твори публікуються російською, українською, литовською та польською мовами. Часто сам автор перекладає свої книги з російської на українську.

У своїх книгах він створює унікальні світи, де поєднуються елементи фантастики, містики та філософії. Його твори характеризуються складним сюжетом, глибокими думками та несподіваними поворотами подій.

Серед найвідоміших творів Володимира Арєнєва можна виділити «Поклик крові», «Книга таємниць», «Лінія життя», «Стальна кривава сім'я» та інші. Його книги були перекладені на декілька мов і мають широке читацьке коло.

Володимир Арєнєв є визнаним майстром фантастичного жанру в Україні та за її межами. Його творчість цікава для любителів наукової фантастики і всіх, хто цінує захоплюючі історії, які змушують думати та провокують філософські роздуми.

«Порох із драконових кісток» є захопливим фантастичним твором, який розповідає про пригоди Марти, старшокласниці з прізвиськом «Відьма». У своїй непростій долі вона робить все можливе, щоб заробити гроші на вступ до столичного університету.

Головна героїня Марта живе в маленькому містечку Нижній Ортинськ, де немає жодних перспектив. Вона вирішує зайнятися незвичайним бізнесом – продавати давні токсичні кістки драконів, які колись правили цією країною. Це небезпечна та заборонена справа, але Марта готова ризикувати, щоб здобути необхідні гроші.

У своїх пригодах Марта занурюється в світ магії, таємниць і небезпеки. Вона стикається з різноманітними персонажами, включаючи інших магів, пригодницьких шукачів скарбів і навіть можливо з самими драконами. Цей світ повний незвичайних істот і загадкових місць, де чекають випробування та небезпеки.

Через захопливий сюжет, напруженість та непередбачувані повороти подій, читачі поглинуться в світ «Пороху із драконових кісток». Твір поєднує фантастичні елементи з емоційними аспектами, а також дає можливість задуматися над цінностями, цілями та межами, які ми готові переступити, щоб досягти своєї мети.

«Порох із драконових кісток» цікавий для широкого кола читачів, особливо любителів фантастичних пригод та історій, які змушують задуматися про важливість мрій, мужності та самовідданості.

У творі «Порох із драконових кісток» автор використав кілька фентезійних особливостей, що надають йому унікальність і чарівність:

Магія і магічні створіння, у світі, який описує автор, існує магія, яка дозволяє героям володіти надприродними здібностями. Також зустрічаються різні магічні створіння, такі як дракони, які надають світові казковості і фантастичності.

Таємниці і загадки, у творі є багато таємниць, які потрібно розкрити, і загадкових об'єктів, які мають особливу силу або значення. Це створює атмосферу інтриги та допомагає підтримувати напруження протягом всього сюжету.

Фантастичний світ, автор створює світ, де реальність переплітається з фантазією. Цей світ може відрізнятись від нашого та мати свої власні правила, закони та сутність. Він наповнений незвичайними місцями, магічними подіями і незвичайними істотами.

Боротьба добра і зла, класичний елемент фентезі виявляється у протистоянні добра і зла. Головна героїня стикається з випробуваннями, ворогами та внутрішніми конфліктами, де вона змушена вибрати правильний шлях і протистояти силам зла.

Ці фентезійні елементи сприяють створенню захоплюючого та магічного світу, який привертає увагу читача і додає унікальність твору «Порох із драконових кісток».

2.3 Особливості фентезі Дари Корній «Сузір'я Дів»

Дара Корній – український прозаїк, яка отримала визнання за свої твори. Вона стала лауреаткою третьої премії «Коронації слова» за роман під назвою «Гонимарник». Також вона отримала премію Кабінету міністрів України імені Лесі Українки за свою книгу «Чарівні істоти українського міфу» у 2021 році. Ці нагороди свідчать про визнання таланту та внесок Дари Корній у літературну сцену.

Дара Корній має потужний вплив на читачів та отримує визнання як в Україні, так і за її межами. Її твори, зокрема роман «Гонимарник» і книга «Чарівні істоти українського міфу», є доречними для тих, хто зацікавлений українською літературою та міфологією.

Дара Корній, українська прозаїк, працює в різних жанрах, зокрема в сучасній українській літературі. Вона відома своїми фантастичними творами, які здобули певне визнання.

Жанр фантастики включає різноманітні піджанри, такі як наукова фантастика, фентезі, пост-апокаліптика та інші. Ці піджанри часто використовуються для розповіді захоплюючих історій, які досліджують майбутнє, технології, фантастичні світи, магію, міфологію та інші елементи.

У романі «Сузір'я Дів» головна героїня Василина, представниця шляхетного роду Коморовських, народжується зі своєю власною зіркою в певному сузір'ї. Ця зоря вважається її оберегом, який захищає її від негараздів і труднощів. Цікавою деталлю є можливість, що цей оберіг може бути подарунком від бабусі Терези, або сама бабуся, перевтілившись у душу-зірку-птаха, прийшла до Василини, щоб оберегти її від небезпек.

Сузір'я Дів символізує сплетіння жіночих життів, пов'язаних з амулетом, прокляттям та родинною історією. Цей родинний таємниці, який містить безліч таємниць, інтриг, самопожертв та зрад, переносяться через покоління і мають великий вплив на Василину. Роман розкриває моторошну й загадкову природу цих таємниць, а також важливі аспекти кохання, що переживаються Василиною, протягом багатьох століть, від XVIII століття до сьогодення.

Роман «Сузір'я Дів» розповідає про Василину, яка народилася зі своєю власною зіркою у певному сузір'ї. Ця зірка виконує роль оберегу, який захищає героїню від негараздів і труднощів. Цікавою деталлю є можливість, що цей оберіг може бути подарунком від бабусі Терези або самою бабусяю, яка перевтілилася у душу-зірку-птаха, щоб оберегти Василину від небезпек. Така сюжетна лінія вказує на фантастичний та містичний аспект роману.

Здається, що авторка Дара Корній використовує магію та міфологію для створення унікального світу та характеру головної героїні. Це може створити цікаву атмосферу та приголомшливу історію, де надзвичайні речі стають реальністю.

2.4 Аналіз видання Марини та Сергія Дяченків «Ритуал»

Марина і Сергій Дяченки – це українські письменники, які відомі своїми творами в жанрі фантастики та фентезі.

Марина Дяченко народилася у 1982 році. Вона виступає як авторка та співавторка зі своїм братом Сергієм. Разом вони створили кілька відомих книжок, що отримали визнання як в Україні, так і за кордоном.

Сергій Дяченко народився у 1979 році і також є відомим письменником і сценаристом. Вони часто спільно працюють над своїми проектами і володіють характерним стилем творчості, який поєднує фантастику, фентезі та елементи магічного реалізму.

Один з їх найвідоміших творів – це роман «Вулиця мудрості та див», що отримав численні літературні нагороди. Цей твір поєднує фантастичну історію про місто, в якому існує вулиця, що перебуває в поза-часовому просторі, з роздумами про людську природу, моральність та пошуком сенсу життя.

Марина і Сергій Дяченки також відомі своєю співпрацею з американським письменником Чайном М'євіллем над книжкою «Високий замок», яка отримала престижну премію Х'юго.

Їхні твори відрізняються складною інтригою, глибокими філософськими роздумами, оригінальними світами та харизматичними персонажами.

«Ритуал» – це роман українського письменницького дуету Марини та Сергія Дяченків, який був вперше опублікований у 1996 році. Книга розповідає про викрадення принцеси драконом-перевертнем та про виникнення кохання між ними. Цей роман поєднує фентезійні елементи з елементами романтики та пригод. Він відзначається цікавим сюжетом, який

оживає завдяки яскравим описам та емоційним переживанням головних героїв. «Ритуал» отримав позитивні відгуки читачів та став одним з популярних творів української фентезі-літератури.

Роман «Ритуал» розповідає про викрадення драконом-перевертнем принцеси та про зародження кохання між ними. Головна героїня Марта, старшокласниця з складним характером, живе у містечку з непростим життям. Вона вирішує використати токсичні кістки драконів, які продаються на «чорному ринку», щоб зібрати гроші на вступ до столичного університету. Проте, під час цього ритуалу, вона викликає дракона-перевертня, який викрадає принцесу. З часом між ними зароджується несподіване кохання. Твір розповідає про непростий шлях Марти, виклики, з якими вона зіткнулася, і про її перетворення під впливом подій.

У романі «Ритуал» використані різноманітні фентезійні особливості, які додають твору своєрідність і оригінальність. Деякі з них включають:

Присутність драконів, у книзі зображено драконів, які виконують ключову роль в сюжеті. Ці чудовиська мають надзвичайні здібності та можуть впливати на події у світі, включаючи викрадення принцеси.

Магічні здібності героїв, деякі герої володіють магічними здібностями, які використовують у своїх пригодах. Це може бути здатність до заклинання, контролю над елементами чи інші магічні вміння.

Фантастичні локації, у романі описані фантастичні світи, які відрізняються від реального світу. Це можуть бути магічні ліси, чарівні замки, таємничі печери та інші уявні місця.

Міфологічні створіння, у творі зустрічаються міфологічні створіння, які додають атмосфери казковості і чарівності. Це можуть бути ельфи, гобліни, кентаври та інші істоти з фольклору та міфології.

Битви та пригоди, у «Ритуалі» розгортаються епічні битви та пригоди, де герої зіткнуться з небезпеками, ворогами та викликами. Це надає твору динамічності та захоплюючості.

Ці фентезійні особливості допомагають створити унікальний світ із фантастичним настроєм та перенести читача у захоплюючий імагінарний світ авторів.

2.5 Порівняльний аналіз видань

Отже, з перерахованих вище книг, ми можемо зробити висновок, що фентезі література в Україні дуже стрімко розвивається. Дуже багато різних творів, представлено на книговидавничому ринку України. Але як ми могли замітити вони усі сильно між собою відрізняються

Хоча обидва твори є романами відомих українських письменниць і мають фантастичні елементи, вони мають різний характер і підхід до жанру.

Макс Кідрук і Володимир Арєнєв – це два відомих українських письменника, які активно діють у жанрі фантастики і фентезі. Хоча обидва автори належать до цього жанру, їх творчість має відмінності.

Макс Кідрук відомий своїми технотрилерами, які поєднують елементи наукової фантастики, технологій та драматичної історії. У його творах зустрічаються гостросоціальні теми, глибокі персонажі та заплутані сюжети. Кідрук вдається до використання наукових концепцій і вигадок, створюючи напружену та захоплюючу атмосферу.

З іншого боку, Володимир Арєнєв відомий своїми фантастичними романами, які поєднують елементи фентезі, пригод та магії. У його творчості часто зустрічаються фантастичні світи, казкові персонажі та епічні сюжети. Арєнєв уміло пише про битви, подорожі та пригоди, створюючи відчуття чарівності та фантастичності.

Хоча обидва письменники діють у фантастичному жанрі, їхні твори мають різні стилі, настрої та особливості. Кідрук більше фокусується на наукових аспектах і драматичних сюжетах, тоді як Арєнєв підкреслює фантастичність та пригодницький аспект своїх романів.

«Зазирни у мої сни» та «Порох із кісток» – це два різні твори в жанрі фантастики, написані різними авторами. Хоча обидва твори можуть включати фентезійні елементи, вони мають свої відмінності.

«Зазирни у мої сни» – роман Макса Кідрука, який поєднує жанри драми, технотрилера та фантастики. В цьому творі розповідається про батька, який використовує нейротехнології, щоб з'ясувати, що трапилося з його сином після того, як його серце зупинилося на кілька секунд. Кідрук експериментує з концепцією сну, реальності та між рівневих світів, що створює напружену та загадкову атмосферу.

«Порох із кісток» – роман Володимира Арєнєва, який поєднує елементи фентезі, пригод та магії. В цьому творі розповідається про дівчину на ім'я Марта, яка займається продажем токсичних кісток драконів. Цей роман створює фантастичний світ, де магія і фентезійні істоти є реальністю, а пригоди та відносини між персонажами займають центральне місце.

Отже, «Зазирни у мої сни» акцентується на наукових аспектах і драматичних сюжетах, тоді як «Порох із кісток» ставить акцент на фантастичності, магії та пригодах. Обидва твори пропонують читачеві захоплюючі світи зі своїми власними унікальними особливостями і переживаннями.

Дар'я Корній та дует Сергія та Марини Дяченків – це українські письменники, які працюють у жанрі фантастики, але мають свої відмінності в творчому підході та стилі письма.

Дар'я Корній відома своїми фентезійними романами, серед яких можна виділити серію «Смерть зі скелями», «Земля, що палає», «Виклик часу» та інші. Вона створює детально пророблені фантастичні світи, в яких головні герої стикаються з небезпеками, магією та загадовими подіями. Її творчість часто відзначається складним сюжетом, глибокими персонажами та атмосферою напруженості.

Сергій та Марина Дяченки – письменницький дует, який прославився своїми романами у жанрі пост апокаліптичної фантастики та фентезі. Серед

їх відомих творів можна зазначити «Сонцеворот», «Чорне сонце» та інші. Вони створюють темні, містифіковані світи, в яких персонажі стикаються з великими випробуваннями, борються зі злом та намагаються знайти своє місце в безпощадному світі. Творчість дуету Дяченків часто характеризується глибоким аналізом людської природи, викликом суспільним нормам та вирішенням моральних дилем.

Отже, обидва письменники, Дар'я Корній та дует Сергія та Марини Дяченків, відомі своїми унікальними творчими підходами в жанрі фантастики. Кожен з них створює власні світи, змушуючи читачів задуматися над складними питаннями, сплєтеними з фантастичними елементами.

«Сузір'я Дів» і «Ритуал» – це два різні твори у жанрі фантастики, написані різними авторами.

«Сузір'я Дів» – це роман Дар'ї Корній, який розповідає про пригоди головної героїні в магичному світі, де вона виявляє свої особливі здібності і стикається зі смертельними загрозами. Твір характеризується детальною проробкою фантастичного світу, епічними сюжетними поворотами і складними персонажами.

«Ритуал» – це роман, написаний дуєтом Сергія та Марини Дяченків. Він розповідає про викрадення драконом-перевертнем принцеси і про зародження між ними кохання. Твір містить фантастичні елементи, такі як існування драконів, але в основі лежить романтична історія.

Обидва твори мають свої фантастичні особливості, проте стиль та підхід авторів відрізняються. «Сузір'я Дів» Дар'ї Корній складається з кольорових описів та епічних сцен, витончених персонажів та складного сюжету. У той час як «Ритуал» дуету Дяченків характеризується більш містичною та романтичною атмосферою з елементами фентезі та любовної історії.

Отже, хоча обидва твори належать до жанру фантастики, вони виражаються у різних стилях та мають свої унікальні особливості, які роблять їх неповторними.

З тексту можна зробити висновок, що фантастична література в Україні справді демонструє швидкий розвиток. На книжковому ринку з'являється велика кількість різноманітних творів у цьому жанрі. Автори, такі як Макс Кідрук, Володимир Аренєв, Дар'я Корній та дует Сергія та Марини Дяченків, активно діють у сфері фантастики і фентезі, пропонуючи читачам свої унікальні твори.

Варто зауважити, що кожен автор має власний стиль, підхід до жанру та особливості у творчості. Наприклад, Макс Кідрук зосереджується на наукових аспектах, драматичних сюжетах і технотрилерах, тоді як Володимир Аренєв створює фантастичні світи з фентезійними елементами та пригодами.

Дар'я Корній відома своїми детально розробленими фантастичними світами, глибокими персонажами та складними сюжетами. Дует Сергія та Марини Дяченків прославився пост-апокаліптичною фантастикою та романтичними елементами у своїх творах.

В кінцевому підсумку, українські письменники фантастики пропонують різноманіття стилів, настроїв і особливостей у своїх творах. Це робить фантастичну літературу в Україні цікавою та привабливою для широкого кола читачів.

ВИСНОВКИ

Книги – це те, що дозволяє відволіктися від всього навкруги, поринути в інший світ. Нажаль останнім часом, ми можемо спостерігати спад, друкованих книг. Люди все частіше надають перевагу електронним книгам. Для більшості підлітків, книги – це вимушена міра, до якої їх спонукають, і заставляють насильно читати. Але не варто забувати про книги, особливо художню літературу, особливо в цьому віці вона сильно допомагає розвивати своє світобачення, критичне мислення і фантазію.

Аналізуючи сьогоденну ситуацію в світі загалом, і в нашій країні, багатьом людям потрібно відпочивати, відволікатися і переводити думки. Саме в цьому допоможуть книги, відійти від реальності і поринути в фантастичний світ книги.

Жанр фентезі – надзвичайно цікавий і глибокий, в ньому є безліч піджанрів, з яких кожен вибере собі щось за смаком. Зараз жанр фентезі розвинутий дуже добре, на книговидавничому ринку України, а також світу, він займає провідне місце. За мотивами цього жанру знімають багато фільмів, і він просувається ще більше в світ.

Під час написання дипломної роботи, ми дослідили становлення фентезі як жанру в літературі, його теоретичні засади, відокремлення від інших жанрів. Встановили, що жанр бере свій початок ще з стародавніх міфів і легенд. Дізналися також, що з жанру фентезі виникли нові течії в літературі.

Дослідили сучасний стан книговидавничого ринку України, дізналися, яке місце займає на ньому жанр фентезі, його попит серед читацької аудиторії, і хто саме надає перевагу цьому жанру.

Дослідивши читацьку аудиторію, ми зробили висновок, що фентезі цікавляться здебільшого старші читачі, тобто підлітки і люди старші за віком. Але тут присутній ключовий момент, на який потрібно звернути увагу. Саме те, що жанр фентезі не тільки для дорослих читачів, а він присутній майже в кожному дитячому творі. Ми виростили на казках, міфах і легендах, натомість

90%, дитячих казок складається саме з фантастичними мотивами. Розповідями про уявний світ, принцес і русалок, драконів і машин, які перетворюються в роботів. І зараз в XXI столітті, з кожним днем появляється все більше нових авторів, сучасних книг, які привертають своїми захоплюючими історіями читача.

Проаналізувавши становлення даного жанру в світі, окремо в українській літературі, можна дійти до висновку, що основних жанрових особливостей в фентезі дуже багато. І не завжди одними і тими самими особливостями, ми з точністю можемо сказати, що твір написаний саме в цьому жанрі. Навіть на прикладі книг, які ми аналізували в дипломній роботі, можна сказати, що роботи письменників сильно відрізняються одна від одної.

Основне, що характеризує наявність фантастичного в творі, це боротьба між добром і злом, вигадані персонажі, чи події, міфічні істоти з легенд, вигадані ситуації. Також важливо звертати увагу, в якому стилі написана розповідь, чи це наукова фантастика, фантастика для дітей, або ж просто для дозвілля.

Кожен проаналізований нами автор, вибрав свій підхід до написання твору і свій стиль. Якщо взяти до уваги Макса Кідрука, то в своїй праці він використав фантастику, поєднавши її з наукою. Поглибив читача в роздуми про життя, про минуле і майбутнє. Нагадав, що наші страхи, тільки в нашій голові. В той час, коли Володимир Арєнєв, заглибив в фантастику пов'язану з міфологією, розповідями про минуле. Він зобразив важке життя звичайної сім'ї, характер непростой дівчинки, і її магічні пригоди. Книга дійсно дуже цікава, і варта уваги кожного.

Дара Корній написала фентезі-роман, для відведення душі, це розповідь, яка допоможе більше задуматися над своїм буттям, призначенням в цьому світі, становлення жінки, і її жіночої енергії. Так як авторка захоплюється символізмом, в книзі представлено дуже багато символів, на які варто звертати увагу протягом прочитання книги, щоб ще більше поглинути в історію.

Твір Дяченків, на нашу думку, це справжній приклад твору фентезі, в ньому поєднується багато факторів, які вказують на це. Його варто прочитати, щоб багато чого переосмислити, в ньому дуже глибокий філософський сенс.

Жанр фентезі займає одне з провідних місць на книговидавничому ринку України. Він має свою аудиторію, яка з кожним виходом нового світового бестселера збільшується. Здебільшого читачі цього жанру надають свою перевагу друкованим книгам, але зараз стало вже дуже багато цих книг в аудіоформаті. Єдина загроза, яка є для книг в цьому жанрі, це кіно і фільми, які знімають саме по цих книгах. Адже людям завжди легше подивитися щось, ніж прочитати. Але фантастичні книги не втрачають свою популярність, і тримаються в топі найвідоміших книг.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Амбіцька А. Архетипи Культурного героя та Нового Творення в романі І. Нечуя-Левицького «Хмари». *Література, фольклор, проблеми поетики: збірник наукових праць*. Київ: Твім-інтер, 2009. Вип. 33. Ч. 1. С. 517–529.
2. Белехова Л. Образний простір американської поезії: лінгвокогнітивний аспект. Херсонський державний університет. 2-е вид., доп. і перероб. Херсон: ООО «Звездопад», 2004. С. 376.
3. Бійчук Г. Актуалізація архетипів національного підсвідомого засобами художнього слова: [на матеріалі творчості Григора Тютюнника]. *Дивослово*. 2005. № 11. С. 9–13.
4. Бока О. (Назаренко О. В.) Власні імена як компресовані тексти-носії когнітивної інформації (на матеріалі казки Дж. Роулінг «Гаррі Поттер і орден фенікса»). *Вісник Сумського державного університету*. 2008. № 1. С. 15–19.
5. Бока О. (Назаренко О. В.) Комунікативно-когнітивна спрямованість казкового дискурсу. *Вісник Сумського державного університету*. 2006. №3(87). С. 151–156.
6. БрюсквуртЛипскомб Б., Стюарт У. «Магія, наука і стика технології». Київ, 2011. С. 129–152.
7. Буйвол О. До проблеми жанрової класифікації фентезі. *Мова і культура*. Вип. 11. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2009. С. 238–245.
8. Винник В. Жанрові аспекти роману Дж. К. Роулінг «Гаррі Поттер». Тернопіль, 2004. № 6. С. 34.
9. Галич О. Історія літературознавства: [підручник для філологічних спеціальностей]. Луганськ: Книжковий світ, 2009. С. 264; портр.; іл. (Наукова література).

10. Годована М. Словник сучасних термінів. / укл. В. Марченко, О.Нечитайло, Л. Симоненко та ін.; за заг. ред. Л. Симоненко. К. : Ірпінь, 2004. 403 с.
11. Дев'ятко Н. Можливості впливу сучасних жанрів: фентезі і наукова фантастика. Мова і культура. Вип. 4. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2005. С. 73–76.
12. Девід Колберт. Чарівні світи Гаррі Потера. К. : Росмен, 2002. С. 343.
13. Дев'ятко Н. Можливості впливу сучасних жанрів: фантастика, фентезі, 88 казка. *Український фантастичний оглядач (УФО)*. 2009. № 1 (7). С. 59–66.
14. Дюркгейм Е. Елементарні форми релігійного життя. Тотемічна система в Австралії. Містика. Релігія. Наука. Класики світового релігієзнавства. Антологія. Пер. з англ, нім., фр. / упоряд. і заг. ред. О.Краснікова. М.: Канон, 1998. С. 118–121.
15. Зінченко Г. До питання про межі розповідних жанрів у літературі нового часу. Поетика. К., 1992. С. 199–209.
16. Іванов В. Дракон. Міфи народів світу: Енциклопедія. У 2 т. Т. 1. / за ред. С. Токарева. Харків: Торсінг, 2014. С. 260–395.
17. Ірреальне. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / авт.-уклад. Ю. Ковалів. Київ: ВЦ «Академія», 2007. Т. 1: А. С. 438–439.
18. Кагановська О. Текстові концепти художньої прози: когнітивна та комунікативна динаміка (на матеріалі французької романістики середини ХХ сторіччя): *автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора філол. наук: спец. 10.02.04 «Германські мови»*. К., 2003. С. 35.
19. Клейн Ш. Дзеркало Еїналеж: чому слід прислухатися до застережень Дамблдора. У: Беггет Д., Клейн Ш. Філософія «Гаррі Поттера»: Якби Арістотель навчався в Готвортсі. К., 2011. С. 165–168.
20. Ковалів Ю. Літературознавча енциклопедія : у двох томах. Т.2. / автор-укладач. Київ: ВЦ «Академія», 2007. С. 624.

21. Коршунова С. Літературний архетип як спосіб пізнання тексту. *Зарубіжна література в навчальних закладах*. 2004. № 6. С. 3–12.
22. Лановик М. Ірраціональна інтерпретація художніх текстів: *intuitio versus ratio*. *Література, фольклор, проблеми поетики: збірник наукових праць*. Київ: Твім-інтер, 2008.
23. Лебединцева Н. Українська поетична свідомість кінця ХХ ст.: трансформація архетипу Великої матері: *автореф. дис. ... канд. філол. наук*: Інститут літератури ім. Т. Шевченка НАН України, 2003. С. 22–23.
24. Леоненко О. Жанр фентезі в українській прозі кінця ХХ - початку ХХІ століття: *автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.01.01 «Українська література»* Черкаси: Черкаський нац. ун-т ім. Б. Хмельницького, 2010. 20 с.
25. Лесин В. Літературознавчі терміни: довідник для учнів. Київ: Радянська школа, 1985. 250 с.
26. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. Київ: ВЦ «Академія», 2007. (Серія «Енциклопедія ерудита» : ЕЕ). Т. 2: М (Маадай-Кара) - Я (я-форма). С. 622.
27. Мелетинський Є. Чарівний світ художньої фантастики: чеська соціальна і романтична фантастика у другій половині ХХ ст. Київ: Центр вільної преси, 2000. 143 с.
28. Моклиця М. Основи літературознавства: [посібник для студентів]. Тернопіль: Підручники і посібники, 2002. 192 с.
29. Переломова О. Лінгвокультурні коди інтертекстуальності українського художнього дискурсу: діахронічний аспект. Суми: Видавництво Сумського державного університету, 2008. 208 с.
30. Фентезі. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / автор-уклад. Ю. Ковалів. Київ: ВЦ «Академія», 2007. Т. 2. С. 529–530.
31. Фентезі. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. / голова ред. А. Волков. Чернівці: Золоті литаври, 2001. С. 592–634.

32. Фентезі. Універсальний словник-енциклопедія. 4-те вид. Київ: Тека, 2006.

Рецензія на дипломну роботу
«Особливості видання фантастичної літератури
на книговидавничому ринку України»
студентки IV курсу спеціальності 061 «Журналістика»
Галицького фахового коледжу імені В'ячеслава Чорновола
Гандзюк Соломії Віталіївни

Актуальність теми дипломної роботи Гандзюк Соломії зумовлена кількістю творів, створених у жанрі фентезі, у репертуарі успішних українських видавництв, та зацікавлення ними юних і дорослих читачів.

Дипломна робота присвячена дослідженню жанру фентезі на книговидавничому ринку України. У праці виокремлено стан жанру в літературі, з'ясовано його місце в читацькій аудиторії, проаналізовано твори українських письменників, які працювали в жанрі фентезі.

У праці наявні вступ, два розділи, висновки, список використаних джерел (32 позиції).

Структура дослідження визначена його метою та завданнями. У вступі дипломниця обґрунтувала вибір теми роботи, сформулювала мету і завдання, визначила об'єкт і предмет вивчення, вказала джерельну базу, окреслила наукову новизну, теоретичне значення та можливості практичного використання отриманих результатів.

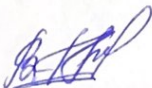
Як основні використовуються методи узагальнення, аналізу, порівняння та оцінювання.

Дослідження вирізняється самостійністю суджень, хоча деякі з них є недостатньо аргументовані. Окрім того, у практичному матеріалі другого розділу варто було б детальніше зупинитись на власне редакторській підготовці фентезійної літератури.

Студентка в цілому впоралась із завданнями, виконавши основні з них, що були окреслені для опрацювання обраної теми дипломної роботи. Пропонуємо оцінити дипломну роботу Гандзюк Соломії «Особливості видання фантастичної літератури на книговидавничому ринку України» позитивною оцінкою.

19.06.2023.

Рецензент:

к.ф.н. Вишнеvsька Г. Б.

Ім'я користувача:
Владислава Капітан

Дата перевірки:
19.06.2023 15:04:53 MSK

Дата звіту:
29.06.2023 15:05:30 MSK

ID перевірки:
1015646439

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

ID користувача:
100011655

Назва документа: Гандзюк Соломія, В-41

Кількість сторінок: 29 Кількість слів: 7017 Кількість символів: 51075 Розмір файлу: 55.38 KB ID файлу: 1015292453

2.04% Схожість

Найбільша схожість: 0.7% з джерелом з Бібліотеки (ID файлу: 1008339839)

1.34% Джерела з Інтернету 59 Сторінка 31

0.88% Джерела з Бібліотеки 5 Сторінка 31

0.51% Цитат

Цитати 2 Сторінка 32

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел